

# UKELET

Romániában	
Egész évre	— 320
Félévre	— 320
Negyedévre	— 170
Egy hónapra	— 60
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	— 3.50
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 25 ck
Egy szám	— 1.50 ck

## Ki román állampolgár?

Írta Székely Béla

A hivatalos lap legutóbbi száma az új állampolgársági törvény végrehajtási utasítását közli. Aki már előzetesen elolvasta az új állampolgársági törvényt és hozzá most annak végrehajtási utasítását, az bizonyára átérzi, hogy mindennapi életünk terhe újabb gonddal, újabb felelőssel gyarapodott. Az új állampolgársági törvényt nem enyhíti a kiadott és enyhítőül beigért végrehajtási utasítás, sőt meztelen valóságában mered elénk, hogy a paragrafusok ridegsége mögött messzemenő és kínzó lehetőségek húzódnak meg.

Az új törvény és annak végrehajtási utasítása nyitott ajtót hagy a csatolt területek most már román állampolgárainak százezreivel szemben és megadja a lehetőséget, hogy ezeket megfosszák állami életközösség legelemibb kritériumától: az állampolgári jogtól. A törvény és annak végrehajtási utasítása úgy intézkedik, hogy Erdély és Bánság területén román állampolgár mindenki, aki 1918 december elsejével ezen a területen illetékeséggel bírt. Ez az egyik legfőbb kritériuma az állampolgárságnak, de természetesen vannak más kritériumok is, amelyek sok-sok ezer embert érdekelnek. Így intézkedés történik azokról is, akik bár Erdélyben születtek, de abban az időben a regátban laktak, továbbá azokról, akik Erdélyből származtak el, itt volt illetőségük, a jelzett időpontban azonban nem laktak ezen a területen. Az utóbbiakra például az állampolgárság kritériuma az, hogy szüleiknek is állampolgársággal kellett bírniuk Erdélyben.

Ragadjuk most ki azt a tömeget, amely az első általános kritérium alá tartozik: azokat, akik 1918 december elsején illetékeséggel bírtak Erdély területén. Kapsoljuk teljesen ki azt a megállapítást, amelyet a parlamenti vita alkalmából a kormánykörök nem is tagadtak, hogy az állampolgársági törvény megállapításai nem veszik tekintetbe a békeszerződést, sőt azzal lényegesen ellentétbe kerülnek, tekintettel arra, hogy a békeszerződés annak megállapításával, hogy ki, melyik államnak a polgára, azt veszi alapul, hogy az illető a békekötés hivatalos dátumakor, tehát az aláírás napján melyik országnak volt állandó lakója, — feltéve, hogy nem optált más állampolgárságra.

Az új törvény tehát, ellentétben a békeszerződéssel, az 1918 december elsején itt illetékeséggel bírókat tekintti általánosságban román állampolgároknak. A végrehajtás tehát szabad utat enged annak, hogy ne elégedjenek meg azzal, hogy az illető 1918 decemberében itt lakott, hanem már akkori illetőségétől teszi függővé az állampolgárságot. Tudjuk azt, hogy békeidőben az illetőség kérdése soha vitás nem volt, ezt bárki négyéves egyhelyben lakással és a közterhek viselésével automaticus megszerzte, anélkül azonban, hogy az illetőségi bizonyítványt, ha csak valamely különös okból nem vált szükségessé, beszerezte volna. Százezrek és százezrek vannak az országban, akik, amennyiben csak az első nagy kategóriát vesszük, nem tudják, vagy csak nagy nehézségek árán tudják igazolni, hogy 1918 decemberében az illetőséget nemcsak de jure, automaticus, de formailag is megszerzték. Márpedig a törvény formailag igazolást követel. És bizony vannak százezrek olyanok is, akik a négyéves egyhelyben lakással harciéri illetékeséget szereztek, mert életüknek ezt a rettenetes háborús idejét a polgári életből kiszakadva, katonasorban, harcteremben, vagy más szolgálatban töltötték el s akiknek bizony 1918 decemberében más gondjuk volt, semhogy illetőségi bizonyítványokért szaladtak volna.

És mi történik azokkal, akik azután költöztek be, vagy azokkal akik évek során étek itten, de illetőséget nem szereztek, vagy pedig

szüleik nem voltak eléggé előrelátók és nem román területen születtek meg.

És mi történik azokkal... de hiszen ezeket a kérdéseket így nem is szabad és korai is volna feltenni. Most megkezdődik az állampolgársági törvény végrehajtása. Bármilyen bizonytalan és egyéni iniciatívákat, titkos utasításokat tesz lehetővé a végrehajtási utasítás, semmiféle rejtett célt megvalósítani nem lehet. Nem lehet pedig, mert Románia érdekeinek olyan súlyos megsértése volna, amelyre az egész világ közvéleménye felhökölne. Nem fog lehetni adminisztrációs megkötésekkel, nehézségekkel megfosztani ipso jure megszerzett állampolgárságtól senkit, mert minden embernek meg kell hogy legyen az állampolgársága és természetes, hogy aki a békeszerződés által megállapított határokon belül román állampolgárnak számít, azt Románia is annak köteles elismerni.

Ez egyúttal a szomszédos államokkal való békés együttélés kulcsa is, mert Erdély területén nem él egyetlenegy olyan ember sem,

ki nem lett volna valamely államnak polgára, mert ezt a fogalmat csak a régi román közjogi élet ismerte. Ha tehát most valakit meg akarnának fosztani immár a világ nagyhatalmai, a nagy- és kisantant által elfogadott módon megszerzett román állampolgárságtól, ezzel nem foszthatják meg előbbi, háborúelőtti állampolgárságtól és így ez a kérdés nemcsak Románia, de az összes utódállamok problémája is, melyet Románia csak a többi államokkal egyetértően és így csak a békeszerződés alapján rendezhet.

Meg vagyunk győződve róla, hogy ez a törvény nem fog jelenteni sem nyíltzándékú, sem titkos jogfosztást senkire nézve és csak a már meglévő megszerzett jogok biztosítékát fogja szolgálni, mint ahogyan minden törvényhozásnak kardinális elve, hogy szerzett jogokat nem érint. Ha netán mégis más intenciót kapna az új törvény, már pedig a végrehajtási utasítás bizonytalan szövegezése ennek lehetőségét megadja, úgy e törvény végrehajtási módja nemcsak azok tiltakozásával fogja szembetalálni magát, akik jogfosztottan megszenvednék azt, de az egész józan közvéleményével is.

## Csak személyi kérdések állják útját az ellenzéki fuzionak

Elsimultak az elvi ellentétek a parasztpárt és a nemzeti párt között. Jorga megegyezett Argetoianuval

(Bucuresti-Bukarest, április 23. Az Uj Kelet tudósítójától. Az ellenzéki pártok százszor megkísérelt és ugyanannyiszor meghiúsult fuzióterve újra felbukkant. Legutóbb egy hónapja, hogy a nemzeti párt fuziós tárgyalásokat kezdett a parasztpárttal. Egy hét múlva a nemzeti párt megszakította ezeket a tárgyalásokat, hogy egy hétre rá a parasztpárttal ismét megbeszéléseket folytasson. Egy hétre rá a megbeszélések is megszakadtak, a nemzeti párt új orientáció után nézett, majd megint visszatért eredeti kiinduló pontjához és ma már újra a parasztpárttal tárgyal.

### Sziszifuszi munka

A nemzeti párt és a parasztpárt vezetői már hónapok óta valóságos sziszifuszi munkát végeznek. Már megszámlálhatatlanul sokszor ültek le egymással szembe a tárgyaló asztalhoz, mindannyiszor a megegyezés közvetlen közeliségebe jutottak, de mielőtt pecsétet üthettek volna a paktumra, a nagynehezen felgörgött szikla egészen a kiindulási pontjáig gurult vissza és újra neki kellett gyürkőzni a már kilátástalannak látszó munkához.

Maniu és Vajda, miután a Jorgával és Argetoianuval megkísérelt megegyezésük csődöt mondott, megint csak Lupuval, Sterével és Mihalachéval próbálnak megegyezésre jutni, noha a parasztpárt vezetői alig néhány napja fejezték be az Averscuval folytatott és szintén eredménytelenül végződött tanácskozásait.

### Csak a személyi kérdéseket kell még megoldani

A parasztpárt és nemzeti párt vezetői minden egyes eredménytelenül végződő fuziós tárgyalás után hivatalos kommunikékben leszögezték, hogy a fuzionak a nemzeti párt konzeratív és a parasztpárt osztályharc jellege állja útját. Bár a nemzeti párt vezetői többször kijelentették, hogy a párt elvi álláspontjáról nem mondanak le, a parasztpárti vezeték pedig ugyanakkor azt szögezték le, hogy nem engednek az osztályharc elvéből, mégis újra és újra tárgyalásokra ültek össze, talán csak azért, hogy néhány nap múlva az a megoldhatatlan különbségeket hangsúlyozva, újra megszakítsák a tárgyalásokat.

Bukaresti politikai körökben most az a hír

terjedt el, hogy a nemzeti párt és a parasztpárt vezéreinek sikerült megoldani az elvi különbségeket és így a végleges fuzionak ma már csak könnyen megoldható személyi kérdések állják útját. Arról, hogy az elvi kérdést hogyan oldották meg, valamint a személyi differenciák mértékéről egyetlen lap sem emlékezik meg.

### Jorga és Argetoianu fuziója

Ellenzéki, de kormánykörökben is sokkal komolyabbnak tartják a Jorga és Argetoianu között néhány nappal ezelőtt megindult fuziós tárgyalásokat. Jorga professzor a demokrata párt házának felavatása alkalmából tartott beszédében többek között ezeket mondta:

— Azok, akik hozzánk csatlakoznak, — amihez különben a párt jóváhagyását fogom kikérni — jogaik és érdekeik megtartásával, de a mi programunk elfogadása mellett jönnek ide.

Jorga beszédének ezt a passzusát az összes politikai körök úgy értelmezik, hogy Argetoianu pártjának Jorgaékhhoz való csatlakozása befejezett tény, a fuzió formaszerinti keresztülvitéléhez is csupán a Jorga-párt végrehajtóbizottságának hozzájárulása szükséges, ami azonban nem lehet kétséges.

### Jugoszlávia nem hajlandó a határmenti események megvizsgálására

Bukarest, április 23. (Rador.) Az „Indrumarea” jól informált helyről jelenti, hogy Diamandi belgrádi román követ javasolta a jugoszláv kormányának, küldjenek ki négyes bizottságot a határmenti események megvizsgálására. A jugoszláv kormány erre a javaslatra nem adott választ. A hallgatást a vizsgálat visszautasításának tekintik. Diamandi részletesen informálta a külügyminisztériumot a jugoszláv sajtó románellenes támadásairól, amelyek a bánati határkiigazítás parlamenti vitája alkalmával kezdődtek. Ugy látszik, hogy a jugoszláv kormány belpolitikai nehézségeinek könnyebb áthidalása véget szivesen látta ezeket a támadásokat.

Egyébként a román kormány — írja az „Indrumarea” — azt hiszi, a jugoszláv sajtó ellenségeskedése nem fog sokáig tartani, mert a jugoszláv hivatalos körök és közvélemény tudják, hogy mily fontos a két ország jóviszonyának fentartása.

L  
Ugyint: Tüdő-  
perkózis ellen. Min-  
“+” rendelni!



erika

LINES

nadaig

vyorkig

exikóval

ovitz

iteazul 5.

rarogyár

roskodás

knak!

## Erdélyi tapasztalataim

Irta Adolf Pollák

Adolf Pollák, a Keren Kajemet egyik igazgatója, aki nemrég hosszabb körutat tett Erdély városaiban, erről az utazásról beszámol a „Wiener Morgenzeitung” hasábjain. Az értékes cikkből a következőket közöljük:

Sok jel mutat arra, hogy szervezetünkben az utolsó idők változást hoztak, olyan változást, amely remélni engedi, hogy Palesztina ujjáépítésének nagy és súlyos műve kedvezőbb feltételekkel fog előrehaladni, mint az előző négy esztendőben. Ez leginkább abban a cionista szervező és propaganda-aktivitásban nyilvánul meg, amelyet meg lehet minden országban állapítani. Az örvendetes változás két okra vezethető vissza: először a palesztinai tevékenység hatására, másodsor az utolsó évek pozitív és negatív szervezeti tapasztalataira. Erről tények és a gyakorlati munka során egyet és más elmondani azt hiszem nem lesz fölösleges.

Transzylvániába majdnem közvetlenül egy hatheti palesztinai tanulmányut után jöttem. Erdély zsidóságának legnagyobb része éppoly keveset tud Palesztináról, mint valószínűleg a többi országok legtöbb zsidója. Ez a megállapítása mindenkinek, aki abban a szerencsés helyzetben van, hogy Erec Jisraeeltől hirt hozhat a diaszpóra országaiba. Németországban az elmúlt télen lehetett látni és most is, hogy a Keren Kajemet Palesztina-filmje milyen csodálkozást és mennyi lelkesedést okoz az összes zsidóknál, jóllehet ezek a képek csak gyenge visszfényei a palesztinai földnek és életnek. A legtöbb transzylvániai városban gyűléseken, értekezleteken és baráti körben emlekedtem, mit láttam Palesztinában és igyekeztem ujjáépítésünkről úgy beszélni, ahogy a dolgok mostan állanak. Minden fény és minden árnyoldalát az ujjáépítésnek felemlítettem. Az ország zsidóságának érdeklődése oly nagy volt, ahogy én ezt soha nem is hittem volna és erdélyi barátaink meg vannak győződve róla, hogy ez az érdeklődés tartós és mind szélesebb rétegekbe nyomul. Hasonló tapasztalatok fölött rendelkezünk más országokban is, ahol cionista dolgozók, Palesztina-utjuk után, a zsidóságot az ország ujjáépítéséről informálják és a nagy műben való közreműködést szervezik. Ebben egymagában semmi különös nincs, mert akár lelkesedéssel, akár kritikával szemmel nézzük Palesztina ujjáépítését, azt semmiképpen sem lehet elvitatni, hogy ez a munka az utolsó években erősen gyarapodott és teljes egészében mindenkire, aki nem elfogult, erős benyomást tett.

A legörvendetesebb jelenség, amelyekkel Transzylvániában találkoztam, az ország rész zsidó ifjúsága. Kétezerrel is több fiatalember, aki tervszerűen és fegyelmelzeten van megszerelve, akadémiai és más burschenschaftokban, cserkészek és leánycsoportok, mindannyian a Palesztina-munka szolgálatába állítják erejüket. Hogy mennyire komolyan veszi ez a fiatalság feladatát, arra legjobb bizonyíték a tény, hogy a napi munka elvégzése mellett fő munkaprogramként a Keren Kajemet és más Palesztina-munkát, a héber tanulást, a történelmet és Palesztina földjének ismeretét vállalták magukra. Ma már egyáltalán nem lehet letagadni e fiatal-ság befolyását az ország cionista és belső zsidó életére.

Külön fejezetet érdemelnek a zsidó sportegyesületek, amelyeket fiatalágunk testi nevelése szempontjából üdvözölni kell. De itt is, mint más országokban a sportnak bizonyos kinövésére kell rámutatnom. Majdnem minden városban van zsidó sportegyesület, mely főképpen a labdarugást kultiválja. De meggyőződtém róla, hogy e sportegyesületek nemcsak hogy a legjobb és legaktívabb cionista erőket teljesen elvonják más munkától, hanem az egyesületek fentartását olyan materiális eszközökkel támogatják, amelyek több helyütt jóval felülmúlják a Palesztina ujjáépítéséhez való hozzájárulásokat. Fájdalom, meg kell állapítanom, hogy sok zsidó sportegyesületnél semmi érdeklődést nem tapasztaltam Palesztina ujjáépítése iránt. A Hakoah bécsi egyesületet kellene mintául venni, amely az ujjáépítésért sokat tett. Igaz, hogy a Hakoah tagjai már látják Palesztinát.

## Coolidge elnök világkonferenciát hív össze a fegyverkezés csökkentésére

Egy évig le olhuzódhat az angol-orosz konferencia. Eiment a francia válasz a jóvátételi bizottságnak. A román-francia szerződés

(London, április 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Reuter-iroda értesülése szerint az angol kormány rövidesen válaszolni fog a jóvátételi bizottságnak. A kormány álláspontja előreláthatóan az lesz, hogy

a szakértői jelentést oszthatatlan egésznek kell felfogni

és a szövetségesek közötti adósságok megvitatása későbbi tárgyalás alapját képezi.

A „Temp” szerint a francia kormány már válaszolt is a jóvátételi bizottságnak. A szakértők jelentéséről szóló válasz teljesen meggyezik az angol kormány véleményével. A francia kormány most bevárja a jóvátételi bizottság döntését a hatáskörébe tartozó ügyekről és ezeknek az alapján állapítja meg a maga részéről szükséges rendszabályokat. A szó tehát most a jóvátételi bizottságé.

Newyork, április 23. Coolidge elnök az amerikai sajtószövetség lakomáján mondott beszédében kijelentette, hogy világkonferencia egybe-

vását akarja kezdeményezni, mely a fegyverkezés korlátozásával foglalkozzék. Szerinte a Dawes-bizottság jelentése a fegyverszünet óta a legfontosabb okmány és reméli, hogy ennek alapján a jóvátételi problémát meg lehet oldani. Kijelentette, hogy az amerikai magántőke részt vesz a német kölcsönben.

London, ápr. 23. Az „Ewening News” közli a szovjetdelegáció egy tagjának nyilatkozatát, amely szerint az angol-orosz konferencia sokáig, esetleg egy teljes évig is eltarthat.

Páris, ápr. 23. Duca külügyminiszter az utóbbi napokban több ízben folytatta tanácskozásait a francia külügyminiszterrel a román-francia szerződés ügyében. Az „Intransigeant” szerint Duca és Peretti dela Bocca között lefolyt tanácskozás során a román-francia szerződés kérdése került megbeszélésre, mely szövetség egyáltalán nem lesz a cseh szövetség másolata, inkább hasonlítani fog a francia-lengyel alliancehoz.

## Látogatás az új kalifánál

\*\*\*

Egy bécsi újságíró, dr. Wolfgang Weisl március végén Malanban, ahol Hedzsasz királya, Husszein székel, audienciát kapott az új kalifától. A látogatást a következő érdekes leírásban adja vissza:

Előbb Fuad el Chalib sejk, külügyminiszter volt szives fogadni. Egy órát tartó beszélgetés után bemutatottak a királynak. Az új kalifa nagyon szivesen fogadott, megköszönte, hogy a messze Bécsből ideutaztam. Ezután szó került a kalifátus jelentőségére, amelyről a következőket mondotta:

(A kalifátus lényege)

— A kalifátus lényegének következők az alapelvei: a kalifa legyen muzulmán, értelmes, igazság-szerető, törvényiszterelő, jóságos és kifogástalan származású. Cselekedeteit a szentírások irányítsák, hogy megfelelően védelmezhesse a vallást. A szent helyek mohamedánjai választják meg őt.

Kérdeztem tőle:

— Gondolja felséged, hogy az ön kalifátusa ki fog terjedni az egész izlám világra?

— Mi el vagyunk ismerve kalifa gyanánt Hedzsaszban, Irakban, Transzjordániában, Palesztinában és Szíriában. Azok után, amit mi most önnek a kalifátus lényegéről mondtunk, önre bizzuk az ítéletet, vajjon kalifátusi hatalmunk kiterjed-e a mohamedán világ többi országaira.

A következőt kérdeztem: — Európai lapok jelentése szerint Egyiptomban, Indiában nagy szimpátiával viseltetnek Abdul Medzsid exkalifa iránt, felséged hogy gondolkodik e fölött?

(Az utolsó ozmánok alatt)

A kalifa kissé megvetően felel:

— Az utolsó ozmánok alatt, Abdul Azisz előtt, még inkább utóda idejében, a kalifátus voltaképpen csak üres cím volt. Most azonban ennek meg kell változnia. A kalifátusnak fel kell épülnie a törvény ama alapjain, amelyről az imént beszéltem. Abdul Medzsid, az utolsó ozmán kalifa azonban elvesztette maga alól ezeket az alapokat. Ön meg tudja ítélni, vajjon az utolsó kalifák tudtak-e akaratuknak érvényt szerezni. Nézze meg a törököket. Ezek megfosztották őket trónjaiktól. Amióta az ozmánok jöttek, azóta a kalifátus nem az igazi. Most azonban — mint mondtuk — ennek meg kell változnia.

Közbevetőleg azt a kérdést intézem a királyhoz, mi történik abban az esetben, ha más mohamedán uralkodók jönnek. Erre a kérdésre a kalifa így felelt:

(Ameddig várni lehetett)

— Ön megadhatja magának a választ a kérdésre, vajjon az egyiptomiaknak vagy másvalakinek joguk van-e a kalifátust maguk számára vindikálni. Hiszen, ha el is érték volna céljukat, azt mégsem érhetik el, hogy parancsaikat respektálják. A törökök nem a vallás alapelvei szerint cselekedtek. Minadazonáltal nem léptünk fel ellenük, ellenkezőleg, 1915-ben mi voltunk azok, akik

kétszer is küzdöttünk az arabok ellen és akkor helyreállítottuk a békét. Vártunk, míg egy izlám mozgalom megszabadít bennünket a törökök uralmától. Vártunk, amíg az Örökkévaló felvilágosította a lelkeket. A világháború hirtelen kitört. Mi elleneztük, hogy Törökország belépjen a háborúba. A szultán azonban mégis megcselekedte azt és nemzetét romlásba vitte. Vártunk, amíg várni lehetett, akkor azonban a cselekvés mezejére léptünk.

Emelkedett hangon folytatta a kalifa:

— Vállaltuk a nemzetért a felelősséget. Meggyőződésünk szerint cselekedtünk és az eredmények nekünk adtak igazat. Az arab félszigetet felszabadítottuk, Mekka és Medina, az izlám szent helyeinek őrzői, ma már teljesen függetlenek. Ezzel ellentétben a birodalom többi részei idegen járom alatt nyögnek. Abdul Medzsid trónfosztása után a két szent város lakói megkérdézték tőlünk: vállaljuk-e a kalifátust, vagy vállaljuk Isten és az emberek átkát.

(Omar Ibn el Chatab hat fia)

A kalifa itt indulatos előadásában kis szünetet tartott, azután folytatta:

— Az események tovább gördültek. Urunk, Omar Ibn el Chatab, a második nagykalifa, halála előtt hat fériut jelölt ki, akiket feljogosított arra, hogy maguk közül egyet kalifának válasszanak. Azután így szólt fiához: „Meghagyom neked, gyilkold le ezeket a férfiakat, ha három napon belül új fejedelmet nem választanak.” Ebből láthatja, hogy a muzulmánok kalifa nélkül nem maradhatnak. Országaink tehát, amelyek részei a mohamedán globuszban, isten törvényei szerint és a próféta értelme értelmében cselekedtek, amikor bennünket kalifává választottak, tekintve, hogy rendelkezünk ama tulajdonságokkal, melyekre a törvény értelmében szükség van.

Kérdezem:

— Fontos ebben az esetben, hogy feleséged Ali kalifa utóda?

A király szinte bosszusan felel:

Kalifa minden tisztességes származású muzulmán lehet, feltéve, hogy a törvény alapelveinek megfelel.

Ekkor belépett Hedzsasz trónörököse, Emir Ali, a kalifa legidősebb fia, Lutfallah hercege, a király római követe kíséretében. Leült a király mellé, miután a miniszterek hódolattal üdvözölték.

A király folytatja:

— Azok a mohamedán államok, amelyek ezidőszert idegen járom alatt nyögnek, képtelenek a próféta törvényeit olyképen védeni, ahogy azt egy független kalifa teheti. Ime egy példa: Lesz-e a kalifának Egyiptomban hatalma az éjjeli mulatókat és kávéházakat betiltani.

(Öfelsége nem akar nyugtalan-ságot kelteti)

Emir Ali közben megjegyzi:

— Különböző is állandóan táviratokat kapunk

az egész világ...  
Ötletege azon...  
Megemlíte...  
szerint Muszt...  
gyálának a...  
kérdéssel fele...

— És hi...  
hogy Angora...  
a kérdésre, k...  
lifa méltóság...  
teleit jobban...

A látogat...  
proklamációt...  
désében. Esze...  
teljes semleg...  
trónörökös er...  
hogy a be...  
riából jövő le...  
mány nem er...

Mit jelen...  
ben hosszú i...  
nem tudtak...



nak többsége...  
A bizottság...  
ültek, de m...  
zásra került...  
ten a chászi...  
mellett szava...  
kodott a szat...  
lenél le akar...  
chásziokra...

Tehát mi...  
A bizotts...  
miért gyűzte...  
vazott.

Éppen ez...  
mert azzal, l...  
aki nem tud...

Mikor ér...  
zsidó valahán...  
csinált, gyalog...  
letet kötött...  
kérdzte, mi...  
— Megn...  
zsidó — ha...  
gyalog megy...  
irigyeim is...  
ságom van...  
okoznak egy...

Aki több...  
liciai rabbi...  
és előadta...  
fát kell kisz...  
rossz, kéri a...  
erősen fagyj...  
— Jó...  
rintot, enny...  
(S=300+1=...  
ságod teljest...

A keres...  
Kint találk...  
tiz forintot.

De bizon...  
sártengerek...  
semmi és a...  
Tavassza...  
koz, szemreh...  
baját.

— Mind...  
rabbi. — Ar...  
ségemnek is...  
343. Ez ped...  
(G=3+s=3...

Cserebogárkorongokat

minden mé-  
retben szállít

Grossmann Jenő Nagyváradi

Baross-utca 10. szám. — Sürögnyeim:  
Grossmasin. — Telefonszám: 2-36

Mod

az egész világból, amelyek üdvözlik az új kalifát. (Miséje azonban nem akar nyugtalanságot kelteni. Megemlítettem, hogy az angol sajtó jelentései szerint Musztafa Kemál pasa fentartotta a nemzetgyűlésnek a kalifátus feletti döntést. Erre a király kérdéssel felelt:

— És hiszi ön, hogy ez lehetséges? Hiszi ön, hogy Angora ma kalifát nevezhet ki? Feleljen arra a kérdésre, ki jöhet rajtunk kívül tekintetbe a kalifa méltóságára. Van valaki, aki a törvény feltételeit jobban tudja teljesíteni, mint mi?

A látogatás végén az újságíró szóváltotta azt a proklamációt, amit Franciaország tett a kalifátus kérdésében. Eszerint Franciaország ebben az ügyben teljes semlegesség álláspontjára helyezkedett. A wronörökös erre indulatosan kifakadt és kijelentette, hogy a beigért desinteret ellenére is, a Szíriából jövő leveleket és táviratokat a francia kormány nem engedte a kalifához.

### Ez történt...

Mit jelent a hallgatás? Egy nagy hitközségben hosszú ideig nem volt rabbi, mert a pártok nem tudtak megegyezni, a haladottak művelt rabbit akartak, akinek szónoki tehetsége legyen, viszont a chászidok olyan rabbit akartak, aki ne tudjon beszédet mondani, mert ezáltal a vallásosság gyengülne.



Egy közgyűlésen elhatározták, hogy választani fognak egy öttagú bizottságot és amiként ennek a bizottságnak többsége fog szavazni, úgy fognak cselekedni. A bizottság megválasztása megtörtént. Össze is ülték, de mivel megegyezni nem tudtak, szavazásra került a sor, aminek eredményeképpen ketten a chászidok mellett és kettő a haladottak mellett szavaztak. A bizottság ötödik tagja tartózkodott a szavazástól. A bizottság már eredménytelenül leakarta zárni az ülést, amikor az egyik chászidokra szavazott bizottsági tag megszólalt:

Tehát mi győztünk. A bizottsági tagok csodálkozva kérdezték tőle, miért győztek, hiszen az ötödik még nem szavazott.

Eppen ezért győztünk — felelte a chászid, — mert azzal, hogy hallgat, jelzi, olyan ruhot akar, aki nem tud beszélni. *Schocharjo, Careimare*

Mikor én örülök, örüljön más is. Egy falusi zsidó valahányszor bejött a városba, ha jó üzletet csinált, gyalog ment ki az állomáshoz, ha rossz üzletet kötött, kocsin ment ki. Mindenki csodálkozva kérdezte, miért cselekszik éppen fordítva.

— Megmagyarázom nektek, — feleli a falusi zsidó — ha jó üzletet csinállok és örömem van, gyalog megyek az állomáshoz, hogy örüljenek az irgyeim is, de ha rossz üzletet csinállok és bosszúságom van, kocsin utazom, hogy irgyeimnek is okozzak egy kis bosszúságot.

*Schocharjo, Careimare*

Aki többet adott, mint kellett volna. Egy galiciai rabbihoz beállított őszel egy fakereskedő és előadta, hogy neki tavaszig egy erdőből sok fát kell kiszállítania. Mivel az odavezető út nagyon rossz, kéri a rabbit, imádkozzék, hogy egész télen erősen fagyjon, nagy hó legyen és az üzlet sikerüljön.

— Jó — mondta a rabbi. — Adj 333 forintot, ennyi a Seleg-hó szónak a számösszege (S=300+1=30+g=3) és biztosítlak, hogy kívánásod teljesülni fog.

A kereskedő lefizette a pénzt és távozott. Kint találkozik a rabbi feleségével, neki is adott tíz forintot.

De bizony egész télen esett az eső, az utak sártengerre voltak, a fa leszállításából nem lett semmi és a kereskedő tönkrement.

Tavasszal a kereskedő ismét beállított a rabbihoz, szemrehányások kíséretében elpanaszolta nagy baját.

— Mindennek te vagy az oka — mondta a rabbi. — Amikor az őszel tőlem távoztál, a feleségemnek is adtál 10 forintot, így lett a 333-ból, 343. Ez pedig az eső=Gesem szónak a számösszege (G=3+s=300+m=40). V. I. B. Ciocariu.

## Lázitással vádolják a kommunistákat

Holban tábornok lefolytatta a vizsgálatot. Tovább tart a letartóztatott kommunisták éhségstrájkja

(Bucuresti-Bukarest, április 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) A hadügyminiszter — miut ismeretes — a kommunisták éhségstrájkjára való tekintettel elrendelte, hogy a vizsgálatot a leg-sürgősebben vezessék le. A vizsgálat sürgős lefolytatásával a hadügyminiszter Holban tábornokot bizta meg, aki tegnap a sajtó képviselői előtt kijelentette, a letartóztatottaknak bizoniok kell az igazságosságban és nem szabad éhségstrájkjukkal kellemetlen helyzetbe hozni a hatóságokat.

Holban tábornok a kapott megbízás értelmében azonnal hozzálátott a vizsgálatához. A „Viitorul” szerint Holban tábornok ma már aláírta a kommunisták ügyében a vádalahelyezési parancsot. A vizsgálat befejeződött és hivatalos nyilatkozat szerint feltétlenül be van bizonyítva, hogy a kommunisták a beszarábiai kérdésben államellenes magatartást tanúsítottak és az ostrom-állapot rendelkezései ellen is vétettek.

— A „Viitorul” jelentése szerint a vizsgálat megállapította, hogy a román kommunisták az

orosz kommunistákkal egyetértve lázadásra akarták telhívni Beszarábia békés lakosságát és titkos kommunista szervezetet létesítettek, amely felszólítást intézett volna a vörös hadsereghez, lépje át a Dnyesztert és hódítsa meg Beszarábiát. A kormány már a bécsi konferencia előtt értesült, hogy Beszarábiában számos ügynök izgat ebből a célból. A terv az volt, hogy röpiratokban és lapokban kezdjék meg a harcot a román kapitalizmus hibáinak és az orosz kommunista politika előnyeinek feltárásával, hogy a beszarábiai lakosságot felizgassák és egy esetleges népszavazás talaját előkészítsék, amelyet a bécsi konferenciának kellett volna — az orosz tervek szerint — elhatároznia. A kormány a kellő adatok birtokába rendelte el a főbűnösök letartóztatását, akik közül kettőnek, Paukernek és Fábriának sikerült elmenekülniük.

A letartóztatott kommunisták különben folytatták az éhségstrájkot. Dobrogeanút és Patrascanút tegnap este katonai kórházba szállították, a többi foglyat pedig Jilavából Vacarestibe vitték.

## Kedvezően haladnak a bécsi román-osztrák tárgyalások

Igen sok kérdésben megegyezés jött létre. Húsvét után folytatják a megbeszéléseket

(Bucuresti-Bukarest, április 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap reggel Bukarestbe érkezett Emil Guian, a romániai hadikártalanító bizottság vezérigazgatója és az Ausztriával való tárgyalásokra kiküldött bizottság elnöke.

Guian azért tért vissza Bécsből a fővárosba, hogy jelentést tegyen a kormánynak a tárgyalás eddigi eredményeiről. Beavatott helyről nyert információk szerint a tárgyalás tárgyát képező kérdésekben már is sikerült kedvező megállapításra jutni és az erről szóló jegyzőkönyveket mindkét részről alá is írták. Ezek szerint a két delegáció között eddig a következő kérdésekben jött létre egyezmény:

A bukovinai állami és magánvállalatok, a bukovinai osztrák állampolgárok elkobzott javai, a Bukovinában lévő osztrák hadikölcsön-

kötvények, a volt osztrák nyugdíjasok, a bukovinai államvasutak, a munkásbiztosító alapjainak felosztása, a bukovinai biztosítóintézetek felosztása és végül a műkincsek kicserélésének kérdésében.

A húsvéti ünnepekre való tekintettel a tárgyalások egyelőre megszakadtak. Május elején ül a két delegáció újra össze, amikor remélhetőleg az összes többi függő kérdéseket is megoldják és az egyezményt a két delegáció alá is írja, tekintettel arra, hogy Nistor miniszternek a román delegáció vezetőjének erre teljes hatalmu megbízatása van.

Guian vezérigazgató tegnap dében kihallgatáson jelent meg Bratianu Vintila pénzügyminiszternél, akinek részletes jelentést tett a tárgyalás eddigi eredményéről.

## A Danilescu-ügy három vádlottja előtt kihirdették a vizsgálati fogságról szóló végzést

A vádlottak meglehetősen a végzést. Az ügyvédi kamara dékánja holnap interviuáit Luszti Jenő dr. érdekében

(Cluj-Kolozsvár, április 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentették, hogy a Danilescu-ügyben a rendőri vizsgálat a tegnapi nappal lezárult és az ügy összes iratait áttették a kolozsvári törvényszékhez. Persecu vizsgálóbíró a tegnapi nap folyamán kapta kézhez az aktákat és ezeknek áttanulmányozása után szerda délután

dr. Danilescu Alexa, dr. Luszti Jenő és Citrom Miklós előtt kihirdette a vizsgálati fogságukat elrendelő végzést.

A vizsgálati fogságról szóló végzés három hónapra szól, ami azt jelenti, ha addig a vizsgálat nem ér véget, úgy a vádlottakat a főtárgyalásig szabadlábra helyezik, hacsak valami különös ok nem forog fenn, ami további fogvatartásukat is indokoltá teszi.

A végzés indokolása szerint Danilescu sikkasztással, dr. Luszti Jenő és Citrom Miklós pedig orgazdasággal van vádolva. A vizsgálati fogságot elrendelő végzés ellen valamennyi vádlott

felfolyamodással élt a törvényszék vádtanácsához,

amely holnapi ülésében fogja tárgyalni a felfolyamodást és így csak holnap dől el, hogy a vádlot-

tak továbbra is fogságban maradnak-e.

A három fogvatartott vádlott közül Luszti ügyvédnek az ügyében különben is még újabb fordulat is várható. Hirt adtunk arról, hogy a kolozsvári ügyvédi kamara választmánya tegnapi ülésén foglalkozott Giurgiu dr. beadványával, aki az ügyvédi kamara intervencióját kérte Luszti dr. fogvatartása miatt. Az ügyvédi kamara választmánya magáéva tette Giurgiu dr. beadványát és a határozat értelmében dr. Suciu Joan, az ügyvédi kamara dékánja

holnap interviuálni fog Luszti Jenő dr. érdekében.

Az ügyvédi kamara egyébként Milea dr.-t bizta meg Luszti Jenő irodájának ideiglenes vezetésével. Milea dr. a megbízás értelmében ma már át is vette a Luszti-iroda vezetését.

### Az olasz kormány is elismeri a görög köztársaságot

Róma, április 23. Az olasz kormány elhatározta, hogy elismeri a görög köztársaságot.

### Európa államainak unióját javasolják az angol munkások

London, április 23. A független munkáspárt yorki konferenciáján elhatározták, hogy javasolni fogják Európa valamennyi nemzetének az észak-amerikai unió mintájára való egyesítését.

### A Yukatan félszigetet megtisztították a felkelőktől

Washington, április 23. Az itteni mexikói követség közli, hogy a kormánycsapatok több várost megszálltak és ezzel a Yukatan félszigeten a felkelésnek végeszakadt.

Figyelem a nagy vashid sarkára! A cimpe 11g súlyban

Aranyat, platínát és drágaköveket a legmagasabb árban beváltak. Legolcsóbb bevásárlási forrás ékszerekben, órákban, disztárgyakban

**Markovits Bernát ékszerész**

## Modern ruhafestés és tisztítás Czinknél, Cluj

Sürgőnycim: telefonszám: 2-86

# Oberth mérnök rakétája, amellyel körutazást tervez a világűrben

Kepler, Verne, Wels és Jókai fantasztikus terve a megvalósulás útján. A csillagok titkának birodalmában. Hogyan lehet örök tavasz a földön?

(Berlin, április 23. Az Uj Kelet tudósítójától.)  
Amióta Kepler hátrahagyott „Álom a holdban” című művében a holdon képzelte el magát s amióta Jules Verne „Utazás a holdba” c. sokat olvasott művében a holdat egy óriási ágyu kiöltött golyójában akarta elérni, amely vállalkozást csak egy az utat keresztező meteor akadályozta meg, ez a gondolat mindig újabb és újabb fantasztikus feldolgozásra talált. A legtöbb szerző ugyan nem vett magának fáradságot arra, hogy meg is magyarázza, mikép történjék az utazás, ez a regény hősenek titka marad, az irodalomnak csak az volt a célja, hogy egy ilyen fantasztikus utazás részleteit érdekesen és plasztikusan rajzolja meg.

(Oberth mérnök rakétája)

Az irodalommal ellentétben matematikai képletekkel felszerelve, a logika biztos törvényeivel támogatva jelent meg most Oldenbourg kiadásában Münchenben egy szenzációs brosúra, amelynek szerzője, Hermann Oberth mérnök azzal a problémával foglalkozik, hogy hogyan lehet a földről a világűrbe kerülni. A röpirat rendkívül feltűnést keltett mindenfelé, szakörök behatóan tanulmányozták a grandiózus tervet s megállapították, hogy technikai tekintetben nincs benne semmi kivetni való. Oberth mérnök azóta nagyszabású propagandát folytat s legutóbb is Wienben tartott előadást óriási közönség előtt és egy újságíróknak kijelentette, hogy már a gyakorlati kivitel megvalósításához is hozzájárult.

(Repülő rakéta)

Oberth mérnök alap gondolata egy olyan repülőgép konstruálása, amely az úgynevezett „Rückstoss-prinzip”-en épül fel, vagyis mint egy rakéta emelkedik fel és mozog, amennyiben megfelelő nyomás alatt gázokat bocsát ki. Oberth kettős rakétát tervez, mindkettőben folyékony oxigén lesz éghető folyadékkal, a felsőben folyékony hidrogénnel, az alsóban az alkoholnak és a víznek egy keverékével.

Ha most már az utazás alatt az égő anyagok kimerülnek, vagy a hozzááramlás megszüntetésével az ösztönző erő megszűnik, a rakéta szabad repüléssel tovább száll. Ekkor a legutóbb kapott gyorsaság, a föld tengelyforgásának s a szél sebességének hatása alatt áll. A levegő ellenállása keveset tesz, mert a rakéta a kapott gyorsasággal hamarosan oly magasba jut, hogy említésreméltó ellenállással már többé nem találkozhat. A rakéta ekkor a földre vonatkoztatva olyan pályát ír le, amely a Kepler-törvények szerint kiszámítható, tehát egy kiszámítható helyen újra a földre kell visszatérnie.

(Repülő modell)

Az összes körülmények figyelembevételével Oberth megrajzolta modelljét. Ez egy 5 m. hosszú, 55.6 cm. széles kettős rakéta, amelynek súlya 544 kg. Ehhez még egy segéd rakéta jönne, amelynek feladata, hogy az apparátusnak 500 m. kezdősebességet adjon. Az első 5000 m.-nyi uton léghajók emelnék, a következő 2200 m.-nyi magasságot a segéd rakéta kilövésével éri el s akkor kezdi meg a tulajdonképeni rakéta az útját. Az apparátus a legfinomabb technikai eszközökkel s tudományos megfigyelések eszközeivel lenne felszerelve, amelyekkel a felső légrétegek nyomási, sűrűségi s összetételei viszonyai megállapíthatók lennének.

Ha ez a repülő-modell megfelelne s több uton kipróbálnák, akkor egy sokkal nagyobb tömegű rakétát lehetne készíteni, amely embereket is magával vihetne. Ehhez természetesen meg kell vizsgálni, hogy emberi szervezet kibírja-e azt a rettenetes nyomást, amelyet az indítás pillanatában kap. A repülőgépeken szerzett tapasztalatok s fiziológiai megfontolások alapján az utazás elképzelhető s a pszichológiai

hatások (tengeri betegség, ijedtség, szívkimerülés stb.) is elviselhetők. De ismereteink hiányossága mellett a dolog nem olyan egyszerű.

(Séta a világűrben)

A felszállás veszedelmei sem túlnagyok. Ha a pumpák felmondják a szolgálatot, az apparátus a vízbe esik s mivel uszni tud, nem történne baj. A meteorokkal való összeütközés alig valószínű. A leszállásnál ejtőernyőt kell alkalmazni. A vezetőnek 2 m. magas és 120 cm. széles helye lenne, tehát nagyon kicsi. A levegőt kémiai uton kapná. Periszkópok segítségével tájékozódhatnék a világűr eseményeiről.

Az előzetes kísérletre szükséges modell előállítására 10-20.000 arany márkába kerülne, míg egy kétszemélyes repülőgép előállítása, amelynek súlya 400.000 kg. volna, egy és félmilliónál nem lenne több.

Az utasok a világűrben buváruhában kiszállhatnak az apparátusból s egy zsinórral újra visszahúzzák őket, ha sétájukat befejezték. Az aetherterben az asztronómiának minden kérdését meg lehetne oldani, tudomást szerezni azokról a sugárzó energiákról és hullámokról, amelyek hozzánk nem kerülnek. Egy 11 km-es kezdősebességgel indított rakéta a holdat is megkerülheti. Kisebb rakéták közben fentart-

## Hasznos-e a védővám?

Mindennél nagyobb probléma az építkezés

(Cluj, április 23. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Az ország közgazdasági életének homlokterébe most a vámrevízió kérdése lépett, főleg azonban a védővám kérdése, amit Erdély gyárosai vetettek föl néhány hónappal ezelőtt a Munkaadók és Gyáriparosok Szövetségében. Az ötlet nem maradt elszigetelt, hanem átszármozott a régi gyár-érdekeltséghez és az ország legtekintélyesebb ipari testülete, az Ugir és erősen exponálta magát a védővámért, amelyet a kormány egyelőre csak a textil- és vasiparra kívánja alkalmazni.

Idegesség a védővámok miatt

A kérdés ma már kijutott a tárgyalások, memorandumok, bizottsági megbeszélések stádiumából. Ma már részletezett vámjegyzetek készülnek a különböző vasneműkről és textilárúkról és már idegesen tárgyalják iparkamarák és egyéb testületek ülésein a kérdést: miért csak a vasat, a fémárut és textilt részesíti az állam megkülönböztetett figyelemben, miért nem a termelés többi ágazatait? Hiszen a behozatali vámok emelésének indokai pontosan alkalmaztatik minden az országban előállított árucikkre, a játék- és piperecikkekre éppen úgy, mint a bőrárúkra.

Ez az idegesség azonban csak a termelők kis rétegénél észlelhető. Másfajta idegesség nyugtalanítja a kereskedők nagyobb táborát és más a fogyasztók tömegeit. A kereskedők között, akiknek a fogyasztás kvantitása nem lehet közömbös, máris mozgolódás érezhető a védővámok tékezése érdekében. A cluji kereskedelmi és iparkamara legutóbbi közgyűlésén Schwartz Jakab képviselte a védővám-ellenes kereskedők érdekeit és felszólalása nyomán elhatározták e témának napirendről való levételét. Ez azt jelenti, hogy az indítvány minden valószínűség szerint kisebbségben marad, ha történetesen leszavaztatják.

Megindult tehát az az elválasztási folyamat, amit minden nagyobb zsebremenő akciónál tapasztalunk. A gyárosok sem osztatlanul kívánják a védővámok fölemelését; ez kiderült Diamant Izó felszólalásából a gyáriparosok legutóbbi közgyűlésén és köz tudomásu, hogy jóllehet a kormány az 1921-es behozatali vámokat ötszörösére kívánja fölemelni, e fölemeléseket csak bizonyos cikkekre kívánja korlátozni.

Schwartz Jakabbal folytatott beszélgetésünk új szempontokat nyújt a kérdéshez.

ják a kapcsolatot közte s a föld között, éghető anyagot hoznak fel stb. Ezek a rakéták pompás megfigyelőállomások lennének, mert mindent látnak a földön és így fényjeleket adhatnak le. Tehát ismeretlen földeket kutathatnak fel, hajókat figyelmeztethetnek a veszedelemre stb.

(Jégmentessé tehető a föld)

Még merészebb gondolat a következő. Az egyik rakétára óriási tükröt kell alkalmazni, egy dróthálót, melynek szeméit tükröző érepléh töltene ki. Egy ilyen tükrös a napsugarak olyan tömegét sugározná vissza, hogy ezzel a Spitzbergákhoz vezető utat jégmentessé lehetne tenni s így az ottani óriási szénbányák kihasználhatók lennének. Az éjjeli fagyokat tavasszal és ősszel meg lehetne akadályozni s így a vetést megóvni. Egy hektárnyi tükrőfelülettel három hektárnyi pólushi földet lehet művelhetővé tenni. A tükröt stratégiai célokra, művelési ötégyárak telobbantására stb. is fel lehetne használni.

Sőt idegen világokba is utazhat a rakéta. Ha egy kis, szilárd rakétát 1000 km. magasságban utána töltenek s ha maga előtt egy csomó nagy éghető anyaggal megtöltött rakétát tol, amelyből mindig megtölti önmagát, az apparátus más világokba is repülhet. Egy másik égitesten azután a rakéta leszáll, a golyó tovább repül. Új felszállás után a rakéta újból befogja a golyót s az apparátus visszatér.

Oberth doktor fantasztikus álma tartja most izgalomban a technikai világot. Mindenesetre olyan grandiózus gondolattal állunk szemben, amely először kísérli meg technikai uton legyőzni a nehézségi erőt.

Nem áll, mintha én általánosságban elnevezném a védővámot. Bizonyos cikkekre éppen úgy kívánatos a védővám, mint amennyire szükség van bizonyos cikkek teljesen szabad behozatala.

Nyilván a nélkülözhető és nélkülözhetetlen cikkekre gondolt.

En így különböztetnek: újjáépítési és luxus-cikkek. Bármily luxuscikket, akár öltözködésbeli, akár konyhacikket magasan meg kell vámolatni olyan országban, mint a miénk, amelynek első feladata a rekonstrukció. Minden építkezési anyagot azonban tegyenek szabadá és — mint a külföldön — részesítsék azokat tuvarkedvezményben. Ne tíz éves adómentességet adjanak az új házaknak, hanem mint régen tehsz esztendő, hogy a megtakarított házádi fedezze a házra főveendő hosszulejratu kölcsönök kamatait. Ma, amikor egy harminc négyzetméteres szoba építési költségei 120.000 lejre rugnak és amikor pénz csak harmincöt-negyven százalékos kamatra lehet kapni, érthető ez a követelés. És ne drágítson a kormány olyanképen, mint ahogy a cementnél tette, hogy fölemelte a gáz árát és ezzel a termelés drágult.

Hiszen Anglia és Németország is védővámokkal igyekeztek fejleszteni iparukat.

Meg kell teremteni az ipart

Ez igaz. Nekik volt mit védelmezniük, mert kimondottan ipari országok. De mi agrárszörszág vagyunk és az industrializálódás kezdetén állunk. Nekünk meg kell teremtenünk iparunkat, de a természetes fejlődés tempójában. Ha a hirtelen védővámok segítségével létesülhetnének is gyárak, ennek előnyeiben nem hinném, hogy a fogyasztók is részesülhetnének.

A nagyobb reprodukció, a nyersanyag nagyban való beszerzése, alkalmas az árak leszorítására — vetettük közbe.

Ha ez a gazdasági élet vaserejü törvénye, akkor tessék nekem megmagyarázni, hogyan lehetséges, hogy innen kiviszik a nyersbört, amire a beszerzési költségen kívül van fuvar- és vámköltség. Kint a külföldön újra van vasuti költség. A bört feldolgozzák, készárut készítenek belőle, újra behozzák; megint vám, megint mindenféle költség és mégis mit tapasztalunk? Az innen kivitt börtből külföldön készült lábbeli olcsóbb annál, mint amit itt készítenek.

A „Hercules”-Tápsör páratlan minőségű Czell-Sörgyár Cluj-Kolozsvár

# HIREK

— **Uj Kelet sz. egyetemes erdélyi és bánági zsidóság naplaja**

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Felolvasó szerkesztő: Dr. Marton Ernő.

— **Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.**

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei, évi 320 lei, egész évre 620 lei.

— **Ferdinánd király látogatása a párisi drótnélküli táviróállomáson.** Párisból jelentik: Ferdinánd király Antonescu párisi követ kíséretében meglátogatta a saint-assie drótnélküli táviróállomást és nagy érdeklődéssel kísérte az ottani munkát, híreket vett föl a szárazföldi és tengerentúli állomásokról.

— **Rendelet a husvéti munkaszünetről.** A rendőrprefektus értesítése szerint, az ortodox keresztény husvét első napján, április 27-én az összes üzletek és vállalatok kötelesek egész napon át munkaszünetet tartani. Kivételt képeznek a folytonos tűzzel dolgozó vállalatok. Husvét másodnapján, április 28-án az érvényben levő törvények szerint vasárnapi munkaszünet tartandó. A rendőrség felhívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy a fentiekhez alkalmazkodjanak, mert a kihágások a törvény szigorával fognak megtoroltni.

— **Elmaradt Bratianu miniszterelnök konstantinápolyi útja.** Bukarestből jelentik: Bratianu miniszterelnök konstantinápolyi útja véglegesen elmarad, mert felesége rosszul érzi magát s kénytelen a szobát őrizni. A „Traian császár” gőzös javítása is hozzájárult az ut végleges elmaradásához. A miniszterelnök értesítette miniszterkollegáit, akik útjára el akarták kísélni, hogy a konstantinápolyi kirándulás elmarad.

— **Egyhetes szünet a hivatalokban.** Bukarestből jelentik: A husvétünnepre való tekintettel az összes hivatalok csütörtöktől május 1-ig szünetet tartanak.

— **Uj vezetőség a szamosújvári hitközségben.** Gherla-Szamosújvárról jelentik: A napokban tartotta meg az itteni ortodox hitközség tisztújító közgyűlését, amely a nemzeti érzelmű zsidóság óriási győzelmével végződött. Elnökké Fischer Albert butorgyárost választották meg, aki egyben a Zsidó Nemzeti Szövetség helycsoporthoz is elnöke. Alelnök Rosenwasser Miksa, ellenőr Deitel Izák, pénztárnok Salamon Dezső és jegyző Herskovits Adolf. Az új vezetőség igen messzemenő és pozitív zsidó programmal vette át a hitközség ügyeinek irányítását.

— **Solem Alejchem-népház Amerikában.** Newyorkból jelentik: A Solem Alejchem-népház, amelyet körülbelül egy évvel ezelőtt avattak, ma már kitűnően működik. A napokban a népház színpadán gyermekelőadás volt, amely rendkívül jól sikerült. A gyermekek Pereznek egy háromfelvonásosát, „Der din Tora mit dem Wind” című drámáját adták elő. Az egyik felvonásban a salomoni ítélet játszódik le, régi keleti környezetben. A darabnak ez a része nagy tetszést aratott.

— **Lemondanak a bolgárok a zárolt vagyonok feloldásáról.** Bukarestből jelentik: A Bukarestben tárgyaló bolgár delegáció kormánya nevében közölte a román kormánnyal, hogy lemond arról a kivánságáról, hogy a romániai bolgár vagyonok zár alól feloldják, mert nem kötelezheti magát 500 millió megfizetésére, mely összeget a román kormány kártérítés gyanánt felállított.

— **A „Morningpost” tulajdonost cserél.** Londonból jelentik: Az angol konzervatív párt hivatalos lapja, a „Morningpost” tulajdonost cserél. Bédigi tulajdonosa, Bathurst grófnő ugyanis eladta egy szintén konzervatív politikusból álló konzorciumnak, amelynek élén Northumterland hercege áll, irányváltás tehát a lapnál előreláthatólag nem lesz. A „Morningpost” egyébként Anglia legrégebbi újságja: első száma 1772 november 2-án jelent meg. Anglia újságírói körében nagyon tekintélyes helyet foglal el, olyan emberek, mint Cobridge, Wortwrith és Macanlay voltak a munkatársai, míg egy időben Disraeli Benjamin személyes igazgatója alatt állott, midőn ez Gladstone ellen küzdött. A háború alatt és után francia-barátságával és cionistaellenes politikájával tűnt fel. A lap állandóan támadta Lloyd Georgeot.

— **Borzalmas vasúti karambol Svájcban.** Bernből jelentik: A svájci távirati iroda közlése szerint Bellinzona állomás mellett ma éjszaka súlyos vasúti karambol történt, a luzerni éjszakai gyors összetűzközött a Chisakoból érkező gyorsvonattal. Öt vasutas és tiz utas meghalt, eddig hat súlyos és három könnyű sebesültet szállítottak a szentgothardi kórházba. A sebesültek és halottak számát még nem sikerült pontosan megállapítani, mert egy gázvilágítással ellátott német kocsit azonnal lángborult és romjait még nem lehetett szétszedni.

— **Orth János barátja öngyilkos lett.** Az ideérkezett newyorki lapok kimerítően foglalkoznak Grothe Vikfild öngyilkosságával. Az idős hölgy hosszú éveken át barátja volt Orth Jánosnak. Az öngyilkosságot úgy követte el, hogy felnyitotta keze ütőereit és elvérzett. Ezt megelőzően a vízbe fojtotta kis ölébét. Hátrahagyott levelében arra kéri a hatóságokat, hogy holttestét és a kutya tetemét égessek el, a hamvakat pedig egy urnába helyezték.

— **Rádióállomást állítanak fel a nyár folyamán Kolozsvárott.** Az egész világon meghonosították már, vagy most van meghonosítás stádiumában a drótnélküli telefont. Mint értesülünk, most Románia is bekapcsolódik ebbe a hálózatba és a parlament a husvétünnep után megkezdi a bevezetéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását. A legelső rádiótelefon felvevőállomást Kolozsváron állítják fel.

— **Akinek régi utlevele van, nem kell személyazonossági igazolványt mellékelni az utlevélkérehozásához.** A jövőben az utlevélkérehozás csak azoknak kell két személyazonossági igazolványát mellékelni, akinek nem volt régi utlevele. Akiknek volt régi utlevele, azoknak ezt kell mellékelniük a kérelemhez.

— **A halálra ítélt Grosz egyetemi tanárok tiltakoztak az idegen beavatkozás ellen.** Moszkvából jelentik: Jelentették, hogy a szovjet bírósága kémkedés gyanúja alapján több egyetemi tanárt halálra ítélt. A tudósok érdekében a művelt világ tiltakozással fordult a szovjethez, így tiltakozott Poinearé is, akinek tiltakozását először Csicserin, majd maguk az elitáltak is visszautasították. A tudósok hangsúlyozták, hogy az ítélet megváltoztatása vagy végrehajtása Oroszország kizárólagos belügye. Az ítélet végrehajtását a hatóságok különben felfüggesztették.

— **Ismét megjelent a Magyar Sajtó.** Budapestről jelentik: A polgári napilapok együttes kiadásában ismét megjelent a „Magyar Sajtó”, amelyen kívül csak a „Népszava” és „Szózat” jelent meg. A nyomdászstrájkjal kapcsolatos tárgyalások eredményeit ma terjesztik a két érdekképviselet plénuma elé.

— **Marokkóban legyilkoltak egy spanyol ezredet.** Madridból jelentik: Hivatalosan jelentik, hogy Marokkóban a benschülöttek megtámadták egy spanyol osztagot. Egy ezredet, egy alezredet és több katonát megöltek.

## Megjelent

a minden zsidó házban nélkülözhetetlen népszerű zsidó történelmi könyv:

## Zsidó történet — zsidó kultúra

Első rész

IRTA DR. FÜRST OSZKÁR



Ára 50 lei

Ifjúsági egyesületeknek csoportvétel esetén nagyobb kedvezmény. Megrendelhető a Tarbut központi irodájában Cluj, Calea Regele Ferdinand 48. sz.

— **Lengyelország bevezeti a Gergely-naptárt.** Varsóból jelentik: A lengyel szinódus elhatározta, hogy július 22-én bevezeti a Gergely-naptárt.

— **Fényesen sikerült a lengyel kölcsön.** Rómából jelentik: A Lengyelországnak nyújtandó háromszázmillió líra kölcsönt tisztesen tuljegyzték.

— **Pör Hock, Buchinger és Hatvany Lajos ellen.** Budapestről jelentik: A budapesti ügyészség Hock János, Buchinger Manó és Hatvany Lajos báró ellen vádat emelt a magyar nemzet megbecsülése ellen elkövetett bűntettekért. A pör főtárgyalását május 20-ikára tűzték ki ebben az ügyben. A vádat Miskolczy Ákos ügyészségi alelnök képviseli.

— **Öngyilkos gazdálkodó.** Ma délben tizenkét órakor telefonon jelentették a központi rendőrségnek, hogy a str. Col. Paulin (vlt Földész-u.) 4. szám alatt Sebestyén Pál Sándor mellőltte magát és azonnal meghalt. A telefonjelentés után a rendőrségről azonnal bizottság szállt ki az öngyilkosság színhelyére, hogy megállapítsa, a jómódú gazdálkodót mi kergette a halálba. Az eddigi megállapítás szerint valószínűnek látszik, hogy Sebestyén Pál Sándor itt állapotban követte az öngyilkosságot. Holttestét beszállították a törvényszéki bonctani intézetbe.

— **Május 1-én lesz az országos ügyvéd-kongresszus.** Bukarestből jelentik: Az országos ügyvédkongresszust május 1-én tartják meg Kisenevben.

— **Bukarestbe érkezett Enescu György.** Bukarestből jelentik: Enescu György, a neves hegedűművész tegnap Párisból Bukarestbe érkezett.

— **Uj zsidó diákegyesület Párisban.** Párisból jelentik: Association des Etudiants Israélites de Paris néven a Párisban tanuló bel- és külföldi zsidó diákok egyesületet alapítottak, melynek rövid működése máris meglepő eredménnyel tölthet el mindenkit. Az egyesület céljait tűzte ki a franciaországi és külföldi zsidó diákok egymáshoz való közelségét. E célból helyiséget bérelt, amelyben klubot és olvasótermet rendezett be, előadásokat rendez, melyekre mindig a francia zsidó közélet egyik hírességét kéri fel. Így eddig Henry-Marx, Franciaországnak H. Bataille halála óta vezető drámairója beszélt: A zsidó franciákról és Sylvain Lévy, a Collège de France tanára utibenyomásairól. Az egyesület diszelnökei: Israel Lévi, Franciaország főbírja és Rotschild Edmond báró, elnöke Mathieu Müller. Az erdélyi diákok részéről Király Jenő orvostanhallgató van a választmányban, a regátákat Hellner fogászati hallgató képviseli.

— **Lengyelország végleg áttér az aranyvalutára.** Varsóból jelentik: A lengyel minisztertanács elfogadta a pénzügyi javaslatot, amely szerint Lengyelország véglegesen áttér az aranyvalutára. Az új pénzegység, a zloty (aranyforint) értékét egymilliónyolcszáz ezer márkában fogják megállapítani és június huszadikától kezdve törvényes fizetőeszköz lesz. Julius elsejétől csak a zloty fogadják el és 1925 május 31 után a papírosmárka teljesen értékét veszti.

— **Fogászipanama Newyorkban.** Newyorkból jelentik: A következő hét fogtechnikus ült a vádlottak padján: Charles Simonson, Odwin Girdensky, Lambert Eadar, Irwin Kantor, Charles Mayers, Newton Fax és Wiliam Good. Az a vád terheli őket, hogy a kincstárt sok százezer dollárral károsították meg. A csalást úgy követték el, hogy a háborúból hazatért katonák kezeléséről számlát állítottak ki, holott azokat egyáltalában nem is kezelték. A névsort különböző kórházakban szedték össze és ezek alapján készítették el számláikat. Körülményes leírásban jelentették az egyes katonák fogfájásait, amit foghúzással szüntettek meg. Amikor a katonákat a vizsgálóbizottság megvizsgálta, egyetlen foguk sem hiányzott. Más esetekben töméseket számítottak fel, holott a katonáknak ép és egészséges fogaik vannak. A vizsgálat kiterjed még negyven fogász ellen, akik mindnyájan hasonló módon károsították meg a katonai kincstárt.

\* **Désen női kosztüm és kabát, férfi öltöny, angol szövettülönlegességek, marocaine, selmek, mosóselymek, delaine, grenadinok, zephirek, női fehérneműk, vásznak legelittebb gyárak produktumai kaphatók Birónál.**

EGÉSZ LAKBERENDEZÉSEKET, RÉGISÉGEKET ÉS ZONGORÁKAT, ÉKSZEREKET VESZEK, ELADOK ★ STERNBERG J. ★ ORADEA-MARE PIAȚA UNIRII

# KÖZGAZDASÁG

## Az erdővágatási engedélyek ügyében a miniszter hajthatatlan

A fások memorandumban tiltakoznak. Kártérítési perek az államkincstár ellen

(Bukarest, április 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Erdélyrészi Faegyesület delegátusai közel egy órán át tartó kihallgatáson jelentek meg Constantinescu földművelésügyi miniszternél, hogy tölle az erdőkitermelési vágatási engedélyek dolgában valami enyhítést eszközöljenek ki. A miniszter tudomására adta Erdély fatermelőinek, hogy a vágatási engedélyek kiadását a jövőben sem kívánja — amint azt a delegáció kérte — a kisajátítás jogi kérdéseitől függetlenül Ellenkezőleg. A már végérvényesen községi legelő céljára kisajátított erdőterületek, valamint az Agrárkomitée bizonylata alapján mindennemű kisajátítás alól mentesített privát erdők, végül az agrártörvény életbeléptetése óta szabályosan eladott kincstári erdők szerződésen kívül minden más kategóriába tartozó erdőszerszédést vagy teljesen semmisenek, vagy a legszigorubb revízió alá esőnek tekint és minősít.

Részleteiben a miniszter expozéja a következő: Ama erdőterületekre, amelyek községi legelők céljaira sajátítottak ki, elismeri a régi szerződések érvényét. Itt csak gazdaságos kihasználás szempontjából fogja korlátozni a vágást. Ama erdőterületekre nézve, amelyek községi, vagy más című erdők céljaira sajátítottak ki, viszont semmisenek tekinti a régi szerződések. A kisajátítás, vagy jogutódlás címén az állam tulajdonába átment erdőterületekre régebben kötött szerződéseket eo ipso nem tekinti ugyan semmisenek, de az árat, az újáértékesítés és befektetés biztosítása céljából revízió alá fogja venni. Erre vonatkozólag törvénytervezete már készen is van s igyekszik azt mihamarabb törvényerőre emeltetni. Ami az eddig kisajátításra nem került magánerdőket illeti, ezekre nézve a jogerős szerződések alapján s amennyiben az agrárkomitée a kisajátítás alól való mentességet igazolja, a miniszter adhat kivágási engedélyeket, azonban ügyelni fog, hogy a revíziós jog lehetősége biztosítva legyen s esetleg a revíziós lehetőség leteltéig nem fogja megengedni a ledöntött faanyag kivételét.

A miniszter expozéja, melyet az aznap tartott minisztertanács hozzájárulásával fejtett ki, a delegáció tagjait valóságoslag megdöbbenetette. Az egyesület elhatározta, hogy válaszában meg kíséri a minisztert meggyőzni arról, hogy álláspontja törvénytelen és ezért azokkal szemben, akiknek kárt okoz, az állam kártérítéssel fog tartozni.

## Árúcsikkék szabaddátétele. Bukarestből jelentik: A Legfelsőbb Gazdasági Tanács a következő árúcsikkék szabad kivételét engedélyezte: 1. Csemege turók. Kivételt képeznek a tömlőturó és az ugynevezett fehér turó. 2. Halkonzervek, kivéve a sózott halakat. 3. A régi terméskből származó burgonya. 4. Kondenzált és sterilizált tej. 5. Élő vagy vágott sertés. Textil ipari cikkek közül a 1. gyapjuszövet és posztó, 2. ruha kész-árú, 3. kidolgozott bőrök, cruponok, talpbőrök és transzmissziós szjak. A gazdasági tanács a tölgytalpfák kivételére vonatkozólag felhatalmazta a vasuti vezérigazgatóságot, hogy folytasson tárgyalásokat az államvasutak számára szükséges talpfák árának megállapítására az Erdélyi Faegyesülettel. A szállítók megegyezés esetén egyenlő mennyiségű talpfát szállíthatnak 1100 lej köbméterenkénti vámdíj lefizetése mellett. A gazdasági tanács aprobálta a petróleumfinomítók azon kérését, hogy nyersolajat importáljanak és feldolgozott állapotban visszaszállítsák a termelés helyére.

## Bukarestben megszüntették az ármaximálásokat. Bukarestből jelentik: A főváros tanácsa elhatározta, hogy a szabadkereskedelmet végleg bevezeti és semmiféle élelmicikket nem maximál. Erre az elhatározásra a fővárosi tanácsot az a tapasztalat bírta, hogy ma már az élelmicikkek legfontosabbikát, a lisztet csak akkor engedik ki az országból, hogy előbb biztosították az ország kenyér-szükségletét. Ilyen körülmények között semmi szükség arra, hogy az ittlévő élelmiszerek árát hatóságilag állapítsák meg. Ugyanez áll a húsra nézve is, amelynel a kereslet és kínálat kiegyenlítő folya-

mata érvényesül. Minthogy ezuttal drágaság nem várható, a közönség épügy, mint a kereskedők rétege a tanács elhatározását meglelégedéssel vette tudomásul.

## A Legfőbb Vámbizottság gyüleseit elnapolták. Bukarestből jelentik: Minthogy a miniszterek jórésze elutazott a fővárosból, a Legfőbb Vámbizottság gyüleseit május hetedikéig elnapolták. Ekkor újból összeül a bizottság, élén minden valószínűség szerint a pénzügyminiszter, vagy a kereskedelemügyi miniszterrel.

### A mai valutapiac

A devizák ma szilárdak. A forgalom már a kora délelőtti órákban megélenkült. Az árak így alakultak: Osztrák korona 365—367, magyar korona 400—410, cseh korona 573—574, svájci frank 34-30—34-50, francia frank 12-80—12-85, dollár 193-5—194, font sterling 847—850, olasz lira 8-70—8-75, dinár 2-30—2-35.

### Valutapiac április 23-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1275, Berlin — London 844, Newyork 193, Róma 868, Zürich 34-00, Bécs 27-5, Prága 574, Budapest 22, Varsó 20.

Bukarest. Valuták: Napoleon 730, márka 42, leva 130, török lira 103, font sterling 820, francia frank 1225, svájci frank 33-50, olasz lira 850, drachma 370, dinár 235, dollár 192-5, lengyel márka 24, osztr. korona 27, magyar korona 25, cseh korona 570.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 130-5—130-5, Amsterdam 210-5—210-5, Newyork 565-5—565, London 2486-5—2484, Páris 38-40—38-40, Milano 2540—2540, Prága 1670—1670, Budapest 75—75, Belgrád 705—705, Bukarest 297-5—297-5, Varsó —, Bécs 797/s—797/s.

## A keményfák, fűrészárú és talpfák kivitele. Dr. Groza Péter volt miniszter a napokban interveniált Vaitoianu közlekedésügyi miniszternél a keményfák, fűrészárú és talpfák kivitele tárgyában. A miniszter hangsúlyozta, hogy az ő rezsimje nyilvános árlejtések útján akarja a CFR. össze, így a talpfaszükségleteit fedezni. Ő maga ajánlotta fel közbenjárását arra, hogy azon keményfatermelők, akik a CFR-nek lekötött talpfájukat már leadták s ennek következtében az esedékes kivitelben nem részesültek, visszamaradt kvótájukat kedvezményesen exportálhassák. Amennyiben nyilvános árlejtéseken az ez évre szükségelt 2,000,000 drb. talpfa fedezhető nem volna, az év további részében hajlandó behozni azt a rezsimet is, mely szerint 1,000,000 olesó árban leadott talpfa ellenében 1,000,000 vegyes talpfa, illetve megfelelő fűrészárú a jövőben is kiengedtessek. Ezirányban a tárgyalásokat Groza elnök és Fésüs, a Kronos direktora már meg is kezdték Vaitoianu miniszterrel és Pretorianu CFR. vezérigazgatóval.

## Bécsi marhavásár. (A Saborsky és Fiai cég sürgönyjelentése.) Felhajtás 3010 darab, közöttük 587 romániai áru. Az árak 500 koronával kilónként olcsóbbak.

### Saborsky József és Fiai cég

Wien, III. 4 ST. Marx. Sürgönycim: Saborskysöhne  
Wien — Élőállat-küldemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien ST. Marx. — Husküldemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien, Grossmarkthalle.



### Husvétli evőeszközök

a legjutányosabb árban kaphatók

### KUN MÁTYÁS FIA

üzletében

CLUJ-KOLOZSVÁR, CAL. VICTORIEI 2.

# SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

## A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Csütörtök: Nincs előadás.  
Péntek: Nincs előadás.  
Szombat: Nincs előadás.  
Vasárnap d. e. 11-kor: Kis lord. — Gyermekek előadás mérsékelt helyárrakkal.  
Vasárnap d. u. 3-kor: A piros bugyelár. Szentgyörgyi István föllépésével. Mérsékelt helyárrakkal.  
Vasárnap este 8-kor: Sultána. Bérletszűnetben.  
Hétfő d. u. 3 órakor: A kis kadett. Mérsékelt helyárrakkal.  
Hétfő d. u. fél 6 órakor: Vasgyáros. Mérsékelt árakkal.  
Hétfő este fél 9 órakor: Diadalmas asszony.  
Kedd d. u. 3 órakor: Luxemburg grófja. Mérsékelt helyárrakkal.  
Kedd este 8 órakor: A templom küszöbén. Ujdomság először. Premiére-béret.

## MOZGÓK MŰSORA

Csütörtök, április 24.

Select-Mozgó: „Barberina.“ a póruljárt Don Juan. Pompás komikus legenda 6 felvonásban. Alfred Husset, a nagy francia író regénye nyomán. Kacag-tató műsor.

Uránia-Mozgó: „A meztelen igazság.“ Megrázó szerelmi dráma 5 felvonásban. Főszerepben P. Menichelli és Livió Pavanelli. Minden figyelemre méltó film.

Apolló-Mozgó: „Sámson, az óriás.“ Nagyszabású szenzációs akrobata dráma 6 felvonásban. Főszerepben Lucianó Albertini. az akrobatika királya. Óriási attrakció.

## RÓTH cipész

CLUJ,  
Str. St. O. Iosit

volt  
Szép-  
utca



Ha művészi kivitelű

## Butort, zongorát

akar venni, ne Marosvásárhelyre es teki a...  
szajnája az utat rajnája az utat meg a

### SZÉKELY és RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermel-  
sztalosok turnírszükségeit legolcsóbban itt szerezhetik be.

## Zsák ~ Ponyva

Vétel!

Kölcsönintézet, javítóműhely

Eladás

### Albala Izsó Timisoara

II. Piata Traian 2. szám. Sürgönycim: Albala Timisoara-Fabricsa  
Interurban telefon 60

## „SIRPINOL“

legjobb szer a légzőszervek megbetegedései ellen. Ugyint: Tüdő-  
cs hörgőhurut, köhögés, számkököhögés és tuberkulózis ellen. Mir-  
denki kérje házi orvost, hogy „Sirpinol“-t rendeljen!

Kapható minden gyógyszerárban.

Készíti: Mera Viktor „Fehér Kereszt“ gyógyszer-  
tára Reghinul-Sásesc

# SUCHARD

## KAKAO

### FELÜLMULHATATLAN

Telefon-  
sz. 61. LÁDAGYÁR Ploiești  
Bucures

Mindennemű ládákat és csomagokat összeszerelve és sze-  
szedett részekben megrendelésre szonál készit és  
szállit a legolcsóbb napi áron

Sajovics és Lebovits fakeskedés és ládagyár  
Cluj, Strada Cernanji (volt Kajánitól-ut) 1 szám

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

## GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

# Figyelem!

Porcellán és fayancetányérok.  
Étkező és kávékészletek. —  
Mindenféle poháraru, demjono-  
nok. Üvegezés és képeretkezés

Legolcsóbb  
beszerzési  
forrás

Engros  
Endetail

## Ausländer Rudolfnál

Cluj-Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand 37. sz. alatt  
az Uránia-palota mellett.

# PALMA



## kaucsukarok és kaucsuktalp.

Viselik gyermekek és felnőttek, mert tartós, olcsó  
és kellemes viselet.

# Öltönyök Raglánok Ulsterek

és a tavaszi divat összes újdonságai

## Szántó & Komlós

férfi-, fiu- és gyermekruhatelepei

CLUJ

P. Unirii 14

ARAD  
Szinházépület

SATU-MARE  
Szinházzal szemben



Az előkelő világ cipőkrémje!

## Villamostelepek

építését garancia mellett vállalja:

### Zsigmond János

elektrotechnikai vállalata és mérnöki irodája

Cluj-Kolozsvár, Str. Vlahuța (volt Bölyal-u.)

Ujjonnan berendezett modern nagy gépjavitó-és  
tekerésműhely. Szakszerű javítások és át-  
kereselések. Gyenge áramú és magas feszültségű  
berendezések. — Hálózatok tervezése és építése

Erdélynek legdusabban felszerelt rövid, nürn-  
bergi-, diszműaru és játékaru nagykereskedése

## Nussbaum Testvérek

Târgu-Mureș (M.-Vásárhely) Tel. interurban 200

ELADÁS CSAK VISZONT-  
ELADÓKNAK

## Aranyosgyéresi Aggagipar R-t. Turda-Torda

Telefon: 107. Telefon: 107.

Ajánlja elismert legjobb minőségű,  
földgázzal égetett, hornyolt, hodfarku  
és gerinc cserepeit, ugymint német  
normálméretű falitőgláit, valamint  
alagsőveit.

## DAGIA építési anyagok raktára megnyílt!

Raktár és iroda Cluj, Str. Moldovici (v. Varga-u.) 4. Telefon 5.  
Ajánl szolid napi áron megrendelésre házhoz szállítva:  
Portlandcementet, meszet, gipszet, gipsztáblát, különböző  
cserepet, fedélemet és mindennemű építési anyagot.

## Önmaga ellen vét, Nagy és Szilágyi-

nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada  
Barițiu (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kos-  
suth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatti

## Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám  
Telefon interurban 2-13 ★ Sörgönc: Juvare, Cluj  
Ékszerárugyártás, nagykereskedés  
Fogazati arany és tőrészle " ★ Arany, ezüst és  
platinabeváltás  
Kienle és Schwarzwaldi órákban, valamint kinaezüst  
tárgyakban nagy lerakat.  
Csak viszontelárusítóknak!

Használjunk kizárólag

## PLANTOL

legjobb növényzirt, mert ez  
tisztá, egészséges és klados!

חצר ופחם  
áru

Főtisztelő Fuchs Benjámín nagyváradi  
főrabbi felügyelete alatt készült, szigoruan  
ortodox rituális előírás szerint.

Képviselet: HIENZ VILMOS Cluj

## Prima

bácskai

kender

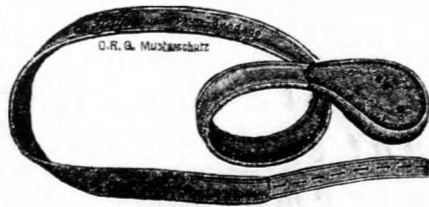
Kapható:  
Havas Dezső  
Timisoara

Rapid 4 és  
6 csapos  
sörlefejtő  
készülékek  
Gloria és  
korona  
dugaszó-  
gépek,  
valamint  
az összes  
alkatrészek

külön  
kaphatók a

Banca  
Industrială  
și Comercială  
nál, Cluj,  
Strada Regina  
Maria 9.

Parafa- és koronadugót állandóan raktáron tart



## KEPES ELEK orvosi kötszerész Oradea-Mare

Női és férfi óvszerek nagy raktára  
Sas-passage — Saját készítésű sérvkötők, haskötők és mülábak

## Modern üvegesiszolda és tükörárugyár

### PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD),  
STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legszebb tükroket és butor-  
üvegeket minden méretben és  
Ujrafoncsorozás  
mennyiségben! Kérjen árajánlatot

**APRÓHIRDETÉSEK**

Egyszeri közlésnél egy szö 3.-, vastag betűvel 6.- lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Alláskeresőknek 30% kedvezmény

**Két ügyes megbízható cipőkereskedő** azonnali belépésre felvétetik, román nyelv megkivántatik. Szombaton zárva. — Ajánlatokat fizetési igényvel küldendők Grünfeld Testvérek céghez Satu-Mare. 7129

**Kávéházi és éttermi pincértanoncokat** keresünk azonnali belépésre. Jelentkezések Vendéglős Ipartársulat, Kereskedelmi és Iparkamara épület, földszint 36. 7128

**Erzsébet-gőzfürdő** csütörtökön férfiak részére egész nap nyitva van. 7130

**Jó családból való négy középiskolát végzett** tanuló felvétetik Sándor Testvérek. 7133

**Vidéken biztos megélhetést** nyújtó könyv- és papirkereskedés eladó. — Ajánlatok „Jövő” jelképe a kiadóba kéretnek. 7012

**Segédet** rőfös- és férfi divatszakkemből azonnali belépésre keresek. Kirakat rendezéshez értő előnyben Schatzmann Hermann Vulcan. 7124

**Intelligens izraelita** kisasszonyt keresek elsejére 9 és 10 éves gyermekeimhez, aki román feladatukban segédkezik. Jó fizetés otthoni bánásmód biztosítva. Németül tudok előnyben. Irásbeli ajánlatok Friedmann Ferencné Timisoara Mercu-u. küldendők. 7119

**Keresték** egy vallásos zsidó nőt, ki önnálán főzni tud. Treitel Izidor Alba-Iulia. 7099

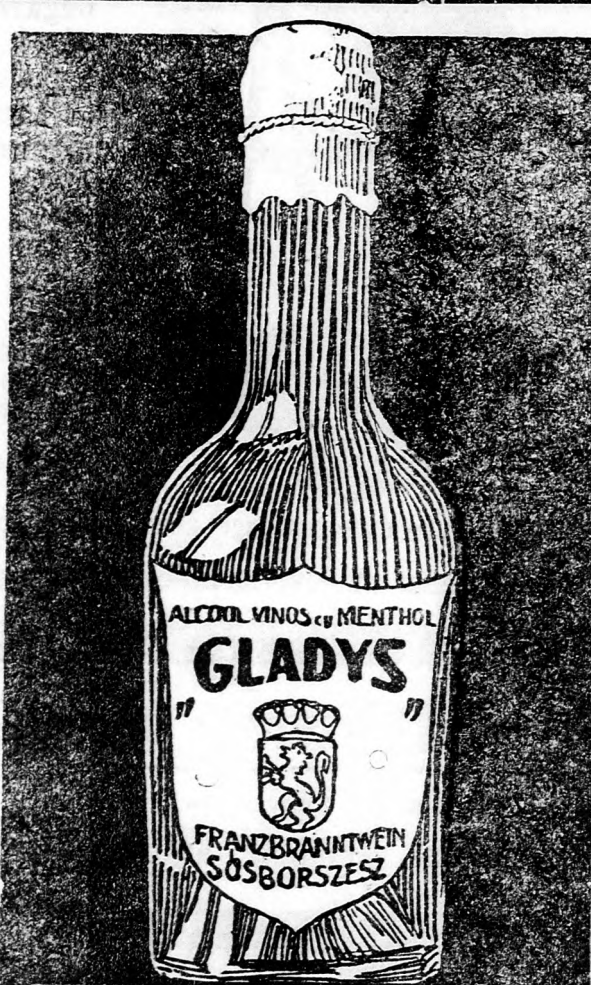
**Intor!** Legolcsóbb bejárású forrás. Klein György. Unió-u. 21. 1581

**Társulnék** ügynökséghez iparengedéllyel rendelkezővel. Forgalmas helyen irodahelyiségem van. Ajánlatot a kiadóba „Ráció” jelképe kérek.

**A tavaszi divat legszebb anyagai nagy választékban megérkeztek**



**Grünwald és Steiner**  
női divatkülönlegességek áruháza  
Cluj, Piața Unirii No. 12. Telefonszám 9—61



„Gladys” sósorszesz üdit,  
„Gladys” sósorszesz erősít,  
„Gladys” sósorszesz fájdalmat csillapít  
Gyártja Herczeg Géza vegyészeti gyára Cluj

**Szőrméit molykár ellen megvédjük!**

**Értesítés!**

Páris, Bécs, Berlin és lipcsei bevásárlási utunkról hazaérkeztünk s módunkban van a legutolsó tavaszi divat újdonságaival tisztelt vevőink rendelkezésére állani.

**Iosif Izrael & Co.** blănar — szücs Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei (volt Kossuth Lajos-utca) 2. sz. alatt

**Tordai Sörgyár Rt.**

**kiváló minőségű különleges**

**HUSVÉTI SÖRT**

hozott forgalomba

**Koetitzer Leder- und Wachstuch-Werke A.-G. Koetitz**

VÁSZON KÖNYVKÖTÉSZETRE

KALIKO, BUKRAM, CANVAS, CREPON, PANAMA, ECRUDA, SHIRTING, HOFTGAZE, GRADL ETC.

VÁSZON PODGYÁSZBÉLÉSNEK

Azonnal a bucaresti raktárból szállít a főképviselet: **Ing. Herm. Zoldy București** Strada Edgard Quinet 3/1. Telefonszám: 34—62

**Raktárról szállíthatók:**

- 1 drb 40—50 HP Marschl félstabil gőzgép,
- 1 drb 25 HP Máv. lokomobil,
- 1 drb 35—40 HP turautó Standart-gyártm.,
- 1 drb 3 HP benzínmotor,
- 1 drb 13 m<sup>2</sup> fűtőfelületű állókazán,
- 1 drb álló marógép,
- 1 drb 1500 m/m csucstávolságú nehéz egyengető esztergapad,
- 1 drb kombinált Ganz hengerszék 3/8, Radial-szíták, felvonók, komplett olajgyári berendezés, hisvasuti apróanyag.

**Hoffmann Sándor okl. gépészmérnök gépműhelye**  
Cluj, Székely-utca 2. Telefonszám 9—19

**„LEBEDA”**

Első romániai ágynemű-, toll-, gyapju- és gyapotstb. feldolgozóvállalat rt.

**Gyártunk:**

- paplant,
- matracot,
- párnát és mindennemű ágyneműt.

Telefon 596

**Veszünk és eladunk:**

- lószőrt,
- disznószőrt,
- kecskeszőrt,
- gyapjut,
- tollat,
- afric és Seegrast.

Villamos tollfosztógépünkön tollfosztást, mosást, porzást és tisztítást vállalunk.

**Vállalunk:**

- kórházi,
- közintézeti,
- szállodai felszerelések szállítását.

Telefon 515

**Gyár: Strada Jaşilor (volt Nagyszamos-utca) 14.**  
**Városi detailüzlet: Calea Victoriei (v. Kossuth L.-u.) 10.**

STREKZETOS...  
HIVATAL ES...  
Mini-Kolozsvár...  
P. Pop, (Brassa...  
Közlöny: Szer...  
A kiadóhoz...  
Kézirat...  
adnak v...

1924 április 24.

A néppár nagy beszéde kérdésnek szá Averescu ezt közeledésnek ezen intenció az a felfogás, melyne szerint Averescu ragadja ki Megállapítását kül azonban, vizsgálná. Av denekelőtt „C minden differ és a multbeli lát, hogy Rom például Olasz hibája a zsidó belü szaporodás amikor Pleh megtiltani a z nek! Averescu zsidóság arány elhallgatva az zökkel hajszol falvakból és sőt városrészei sági bázist elv nem üzhettek állami szállítá Nem a zsidós ban laktak, s az a faluhoz Általában sebségképen állami életbe elkülönített, t gásolja, hogy jogokat nyert, zsidójellegű ár mit ért e „zsi rescu, de min zése, amelyet zsidókról besz tajjaira, hisze szerint nem id a néppártban káros, ha pélo helyet és term mint zsidó kis és népi való. Egész ter muának neve Averescu. Te gartatása az o megállapítást mentumai nag dóság azzal há fogadták nálu utját megnyitó mennek a hat gukat, hogy o ban a születés nyalják. Mi s nak a pártfoge a pápánál és telmezik, hogy hívó példáját tipust a multb találjuk: a gy vokáló fitogtat megtagadásnak általán nem akik két kézze denkit, és első országuk közél hessenek. Mi i venni a román